

V souboji stravenek a paušálů se hraje o 17 miliard

-TEXT- JOSEF PRAVEC -FOTO- HONZA MUDRA

Stravenky jsou opět nejistá záležitost a podle šéfa Asociace provozovatelů poukázkových systémů Miroslava Sedláka by hlavní prospěch z jejich zrušení měly velké obchodní řetězce. Celkem se hraje o trh ve výši 17 miliard korun. Vláda ovšem nemluví o likvidaci stravenek, ale o alternativě k nim i k závodnímu stravování v podobě stravovacího paušálu. Jeho daňové osvobození má být limitováno 72 korunami na zaměstnance a den, stejně jako tomu je teď u stravenek.

Ministerstvo financí svůj návrh zdůvodňuje tím, že přibližně jeden milion ze 4,3 milionu zaměstnanců zatím žádný stravovací benefit nemá, a je proto třeba vyjít vsříc i jim. Přičemž často jde o lidi z malých a středních firem. Poukazuje také na složitý a drahý systém a tvrdí, že stravenkové firmy inkasují značnou část daňové úlevy související se stravenkami. Ta nyní představuje částku kolem tří miliard korun ročně.

Vládní návrh, o němž nyní jedná Poslanecká sněmovna, má podporu Svazu obchodu a cestovního ruchu. Podle jeho prezidenta Tomáše Prouzy totiž jde o jednodušší a levnější alternativu – protože přechod na paušál znamená odpadnutí provizí, které si stravenkové firmy účtují. Podle počtu Ekonomu jde přibližně o 850 milionů korun ročně. K tomu připomíná, že více než polovina oslovených restaurací se paušálů nebojí.

Odbory varují, že se od příštího roku otevře kanál k záměně části mezd za stravenkový paušál při současném obcházení povinnosti odvádět z těchto peněz pojistné, což povede k mnohamiliardové díře ve státním rozpočtu. Podle analytiků Českomoravské konfederace odborových svazů by si zaměstnanec při maximálním využití paušálu mohl na úkor státu přijít na 5180 a zaměstnavatel za každého takového zaměstnance na 4650 korun ročně. Vedle toho odbory upozorňují, že se sníží množství lidí strávujících se pravidelně v zaměstnání.

Stravenková motivace k pravidelnému a pokud možno zdravému stravování je argument, který používá i Miroslav Sedlák. K tomu je podle něj za vládním návrhem cítit tlak velkých obchodních řetězců, které se těší, že o něco vyšší hotovost v kapsách zaměstnanců skončí nakonec u nich. Ve „své“ Sodexo Benefity totiž už první rok po zavedení paušálů očekává pokles obrátu o třetinu. Byznysový souboj má mezinárodní příchuť: zatímco velké řetězce odvádějí často

dividendy do Německa, největší stravenkové společnosti mají centrály ve Francii.

Tvrdíte, že vláda chce paušálem stravenkový byznys postupně zlikvidovat...

Svědčí o tom několik faktorů, které přímo nasvědčují, že se jedná o záměr když ne zlikvidovat, tak určitě výrazně omezit fungování stravenek. Ten první je technický, to, jak je paušál ministerstvem financí navržen. Částky, s nimiž počítá, jsou výrazně vyšší, než kolik dnes představuje příspěvek od firem zaměstnancům na stravenky nebo na závodní stravování. Podle ČSÚ takový průměrný příspěvek na zaměstnance činil v roce 2018 necelých 300 korun měsíčně, zatímco paušál v té nejtědřejší podobě má být 72 korun na den, což se blíží 1500 korunám měsíčně. Peníze v této výši firmy vyplácet opravdu začnou, protože příspěvku využijí k náhradě za část mzdy, kterou by jinak museli zvyšovat. Atraktivita paušálu je tedy násobně vyšší a přímo vybízí k tomu, aby byla využita jako daňově optimalizační nástroj.

O jak velký byznys v případě stravenek jde?

O trh ve výši 17 miliard korun ročně.

Kolik skončí u stravenkových firem?

Takzvané provize, poplatky za provozování systému, tedy naše výnosy, se v průměru pohybují kolem pěti procent

Miroslav Sedlák

Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Brně. Stojí v čele Asociace provozovatelů poukázkových systémů a současně je předsedou představenstva stravenkové společnosti Sodexo Benefity.

„Když máte stravenku, jste přímo motivován, abyste se šel najíst,“ říká šéf Asociace provozovatelů poukázkových systémů **Miroslav Sedlák**.

(tedy 850 milionů korun za rok, pozn. red.). Můžete se zeptat, co za to restaurace dostávají. Především výrazně vyšší a stabilní obrat v době oběda. Přičemž lidé k průměrné hodnotě stravenky připlácejí asi 25 korun. A tak lze provize pro stravenkové firmy považovat z jistého úhlu pohledu za něco jako marketingový náklad, který restauracím garantuje tržbu.

Existuje liberální argument pro paušál: dejte to lidem do kapsy, včetně té skoro miliardy vašich výnosů, ať sami rozhodnou, jak si oběd pořídí.

Pokud by takový princip platil zrovna u jídla, můžeme se ptát, proč ho nenastavit také jinde. Když je ministerstvo financí přesvědčeno, že liberální pojetí opravdu bude fungovat, nemusí tu přece být ani příspěvky na penzijní připojištění, zaměstnanec může dostávat další peníze na ruku od zaměstnavatele a nakládat s nimi

podle vlastní úvahy. Všichni přece jsme rozumní a sami víme, jak si ušetřit a zajistit se na stáří. Jenomže věci tímto způsobem nefungují.

Proč nefungují?

Nejde o to, že by snad lidé neměli rozum, jsou však z pohledu rodinného rozpočtu pod velkým tlakem. Náklady na obědy v restauracích pro zaměstnance vycházejí na 25 až 30 tisíc korun za rok. To si jen málokdo dovolí jen tak vytáhnout z kapsy. Když však máte stravenku či stravenkovou kartu, jste přímo stimulován k tomu, abyste se najíst šel. Existuje průzkum Spotřebitelského fóra ještě z doby před covidovou krizí a ten říká, že pouze 5,5 procenta respondentů by nový příspěvek využilo na stravování ve stejné míře jako dosud. Peníze by se, opět podle tohoto průzkumu, odlévaly nejčastěji na splátky půjček a na další věci, které s jídlem

nesouvisí. A je to přirozené, příspěvek se převodem na účet zcela rozpustí a každý ho použije, jak chce.

Takže lidé přestanou jíst?

Určitě by změnili stravovací návyky a zaměstnanci by zkracovali dobu na oběd. Souhlasím s paní ministryní Alenou Schillerovou, že nepřestanou jíst, nicméně struktura stravy i forma, jak obědvají, by byly jiné. Což bude mít důsledky jak pro restaurace, tak, z dlouhodobějšího hlediska, pro zdraví lidí. Podle průzkumu Asociace malých a středních podniků z roku 2018 chodí lidé se stravenkami na oběd do restaurace třikrát častěji než lidé bez stravenek. A to samé pro letošek říká i agentura Focus.

Vždyť se ale stále častěji jí saláty, zelenina, které si koupí někde v obchodě.

Nikdo také neříká, že za stravenky mají být jen teplá jídla. Spíše jde →

Vítězem by po zavedení stravovacího paušálu byly hlavně velké obchodní řetězce, říká

Miroslav Sedlák.

o to, udělat si na oběd čas a sníst ho v klidu, ne v běhu mezi nějakými dvěma schůzkami. Přimět lidi, aby věnovali pozornost tomu, co a jak jedí.

Vláda argumentuje, že chce rozšířit možnost přispívat i zaměstnancům, kteří dosud žádné stravenky nedostávají.

Ministerstvo financí bohužel vychází z pocitů a dojmů, a nikoliv z tvrdých dat. To ukazuje i jeho tvrzení, že chtějí alternativu, která by pomohla milionu dalších zaměstnanců, kteří nemají ani stravenky, ani přístup k závodnímu stravování. Jenomže tenhle milion lidí neexistuje. Když totiž odečtete ty, kdo se stravují ve vlastních zařízeních – zaměstnance ve školství, zdravotnictví a sociálních službách, kde mají vlastní jídelny –, a jestli připočítáte ty, kterým

se obědy dovážejí, tak z tohoto milionu zbývá jen 400 tisíc lidí. A asi by bylo fér připustit, že ne všechny firmy mohou nebo chtějí benefity poskytovat, některé teprve vznikly, jiné třeba zítřka zaniknou. Deset procent zaměstnanců stojících mimo je přirozený stav, i jinde na trhu jsou segmenty, které nějakou jinou službou také nikdy pokryté nebudou.

Argumentujete veřejným zájmem, z vašeho pohledu jde ale o byznys stravenkových společností.

Paušály by měly své vítěze a poražené. Mezi poraženými by to na prvním místě byli zaměstnanci a zaměstnavatelé, kteří budou vystaveni tlaku zaměstnanců žádajících hotovost. Což povede k uzavírání firemních jídelen a zhoršení stravování a s tím

spojenému poklesu produktivity práce nebo k více pracovním úrazům. Dalším poraženým by byl stát v důsledku ztrát spojených s daňovou optimalizací. Stravenkový byznys by v řetězci škod byl až na konci. Vítězem by naopak byly velké řetězce prodávající potraviny, které stravenky přijímají jen omezeně.

O kolik peněz by stravenkové firmy mohly přijít?

Za celou asociaci data nemám, a tak budu mluvit jen za Sodexo. Pokud by paušál prošel tak, jak je navrženo, v příštím roce může obrát klesnout o 30 procent (*stravenkový byznys této společnosti v posledním uzavřeném účetním období v roce 2018/19 překročil 10 miliard korun, pozn. red.*).

Proč navzdory tomu Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR zavedení paušálu podporuje?

Vliv nadnárodních obchodních řetězců v něm převažuje nad zájmem spotřebitelů i většiny českých podnikatelů, zejména těch drobnějších. Situace na svazu je poplatná váze hlasů a byznysové velikosti jeho členů.

Je to tak trochu soubor rozmanitých průzkumů. Existují i průzkumy, že mnohé restaurace vidí ve stravenkovém systému hlavně zátěž.

Podle statistiky máme v Česku 49 tisíc restaurací a stravenky jich přijímá polovina. Ta druhá polovina, to jsou většinou podniky, kde se nevaří a které by je ani přijímat neměly. Provozovny a restaurace, kde se podávají jen nápoje, bary, herny a podobně. Pro restaurace je naopak rozhodující tržba v době obědů, z toho ekonomicky žijí. Naslouchat Asociaci hotelů a restaurací, která říká, že část jejich členů podporuje paušál, se mi zdá docela bizarní. Má jen 120 členů

přijímajících stravenky. Jinak si ale neumím představit, že při zdravém rozumu může nějaký restaurátér vítat odklonění podpory stravování u nich směrem k obchodním řetězcům.

Přesto podle Svazu obchodu a cestovního ruchu polovina restaurátérů má ke stravenkám výhrady.

Souhlasím s tím, že ve staré papírové podobě přinášely řadu těžkostí. Ve firmách je bylo nutné objednat, doručit a rozdat zaměstnancům. V restauracích je zase museli vybrat z celodenní tržby, evidovat, posílat k proplacení a pak čekat na peníze. Pochopil bych proto, kdyby opatření vlády směřovala právě proti papírovým stravenkám. Jenomže i v Česku je tento obor skoro z poloviny digitalizován. Což znamená karty, mobilní platby či webové platformy, a u nich všechny zmíněné komplikace odpadají. Takže tvrdit, že zajistit stravenku je administrativně složité, už moc nejde, je to stejné, jako když si něco objednáte na e-shopu.

Takže správnou odpovědí by podle vás byla další digitalizace?

▶ V Belgii se místo paušálu rozhodli pro povinnou digitalizaci a zjednodušení stravenkového systému.

Stravovací paušál, jak je u nás navržen, nemá nikde v Evropě obdobu. Debatovalo se o něm před pár lety v Belgii, ale vláda tam nakonec dospěla k názoru, že by nešlo o správný krok, a rozhodla místo toho o povinné digitalizaci a zjednodušení systému. K digitalizaci přistoupili také ve velkých zemích jako Indie a Brazílie, a tak je celosvětově obor digitalizován asi z 80 procent.

Bavíme se o stravenkách ve stínu koronakrizy, kdy se asi bude hodně pracovat z domova.

Stravenka pak ale bude fungovat úplně stejně jako v normální době. Zaměstnanec ji dostává za odpracovanou dobu a neřeší se, kde zrovna pracuje. A ani v době poloprázdných kanceláří se přece nepřestane jíst.

Může ovšem nastat situace, že lidé do restaurace nebudou moci jít.

Taková situace už krátkodobě nastala. Například ve Francii zareagoval stát tím, že se zvedl limit, do něhož je stravenky možné utratit v supermarketu, aby si lidé mohli snáze koupit jídlo. Pokud by u nás snad v blízké době opět nastalo další vynucené období omezování provozu restaurací v důsledku pandemie, zůstávají za měšťnancům se stravenkou k dispozici nejméně tři možnosti: standardní nákupy v supermarketech, výdejní okénka a doručovací služby.

Nemělo by se v normální době jednou jasně říci, k čemu stravenky jsou a k čemu naopak ne?

Ministerstvo financí bohužel nikdy nechtělo diskutovat, jak systém regulovat a správně nastavit. Stravenka by skutečně měla být použita na jídlo k přímé spotřebě. Nemělo by jít o nějakou paralelní menu a neměly by sloužit k velkým nákupům v supermarketech. Cílem je motivovat zaměstnance k pravidelné a pokud možno zdravé stravě.

inzerce

10. ročník | Golf Resort Karlštejn

Promoted by putt pd ...

Insurer of the Green

1. místo BNP PARIBAS CARDIF 2. ČPP VIENNA INSURANCE GROUP 3. CSOB Pojišťovna 4. AXA 5. direct pojišťovna

EK012818-2

TOP HOTEL®
P R A H A
& CONGRESS CENTRE

Generální partner

aeqoom

ADASTRA

Deloitte.

 Partners
Finanční poradenství jinak

 MULTIMA
...BRAIN POWERED

 ŠAFRA & PARTNEŘI
Advokáti / Avvocati / Rechtsanwälte / Attorneys-at-law

 Ibara Group

Mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

ekonom

Partner

Lundegard